

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

№ 13 (490)

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

- *Зэвсэгт хүчний зарим офицер, ахлагч, албан хаагчдыг одон, медалиар шагнах тухай*
- *Зэрэг дэв олгох тухай*

МОНГОЛ УЛСЫН ДЭЭД ШҮҮХИЙН ТОГТООЛ

- *Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуулийн зарим зүйл, заалтыг тайлбарлах тухай*

Улсын Их Хурлын Тамгын газар
Улаанбаатар хот
2007 он

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ
Долоо хоног тутмын

Улаанбаатар хот

2007 оны дөрөвдүгээр сарын 7

№13 (490)

Гарчиг

Нэг. МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

172.	Зэвсэгт хүчний зарим офицер, ахлагч, албан хаагчдыг одон, медалиар шагнах тухай	Дугаар 43	322
173.	Александр Гомбоевич Лувсановыг "Алтан гадас" одонгоор шагнах тухай	Дугаар 44	325
174.	Зэрэг дэв олгох тухай	Дугаар 45	325
175.	Жалелийн Хайруллад Монгол Улсын хөдөлмөрийн баатар цол хүртээх тухай	Дугаар 46	325
176.	Магсарын Чимэйдоржид Монгол Улсын гавьяат эдийн засагч цол хүртээх тухай	Дугаар 47	325
177.	Гомбын Данзанд Монгол Улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай	Дугаар 48	326
178.	Шагдарын Дулмаад Монгол Улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай	Дугаар 49	326
179.	Жолбайн Жаларт Монгол Улсын гавьяат эдийн засагч цол хүртээх тухай	Дугаар 50	326
180.	Ханасын Жанхабайд Монгол Улсын гавьяат малчин цол хүртээх тухай	Дугаар 51	326
181.	Доржхүүгийн Дагвасүмбэрэлд Монгол Улсын эрүүлийг хамгаалахын гавьяат ажилтан цол хүртээх тухай	Дугаар 52	327
182.	Рахметийн Шынайд Монгол Улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай	Дугаар 53	327

Хоёр. МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ТОГТООЛ

183.	Засгийн газрын "Журам батлах тухай" 2005 оны 208 дугаар тогтоол Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчсөн эсэх тухай маргааныг эцэслэн хянан шийдвэрлэсэн тухай	Дугаар 01	327
------	--	-----------	-----

Гурав. МОНГОЛ УЛСЫН ДЭЭД ШҮҮХИЙН ТОГТООЛ

184.	Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуулийн зарим зүйл, заалтыг тайлбарлах тухай	Дугаар 11	332
185.	Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн зарим зүйл, заалтыг тайлбарлах тухай	Дугаар 12	332
186.	Онцгой албан татварын тухай хуулийн зарим зүйл, заалтыг тайлбарлах тухай	Дугаар 13	333
187.	Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуулийн зарим зүйл, заалтыг тайлбарлах тухай	Дугаар 14	333
188.	Согтуурах, мансуурах донтой өвчтэй этгээдийг захиргааны журмаар албадан эмчлэх, албадан хөдөлмөр хийлгэх тухай хуулийн зарим зүйл, заалтыг тайлбарлах тухай	Дугаар 15	334

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 03 дугаар
сарын 09-ний өдөр

Дугаар 43

Улаанбаатар
хот

Зэвсэгт хүчний зарим офицер, ахлагч, албан хаагчдыг одон, медалиар шагнах тухай

Монгол Улсад Зэвсэгт хүчин байгуулагдсаны 86 жил, Дүрэмт хувцасны үйлдвэр үүсч хөгжсөний 85 жилийн ойг тохиолдуулан батлан

хамгаалах салбарт олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж байгаа дор дурдсан офицер, ахлагч, албан хаагчдыг одон, медалиар шагнасугай.

ЦЭРГИЙН ГАВЪЯАНЫ УЛААН ТУГИЙН ОДОНГООР:

1. Дашбалбарын Базарсад - Хошууч генерал
2. Сампиагийн Уламбадрах - БХИС-ийн Докторантур, магистрантурын сургалт, эрдэм шинжилгээний албаны дарга, хурандаа

3. Гонгорын Цогмандал - ХХЕГ-ын Тагнуулын албаны тасгийн дарга, хурандаа
4. Чимэддамбын Эрдэнэчулуун - БХИС-ийн БХЭШХ-ийн дэд захирал, эрдэмтэн нарийн бичгийн дарга, хурандаа

ХӨДӨЛМӨРИЙН ГАВЪЯАНЫ УЛААН ТУГИЙН ОДОНГООР:

1. Дамдингүржавын Цэвэлмаа - Дүрэмт хувцасны оёдлын "Бөртэ" ТӨҮГ-ын эсгүүрчин

ЦЭРГИЙН ГАВЪЯАНЫ ОДОНГООР:

1. Жигжидийн Алтангэрэл - Зэвсэгт хүчний 011 дүгээр ангийн захирагчийн орлогч, дэд хурандаа
2. Ранкингийн Балдорж - ЗХЖШ-ын Цэргийн тагнуулын газрын буудлын дарга, хошууч
3. Данжуурын Батбаатар - Зэвсэгт хүчний 084 дүгээр ангийн захирагч, хурандаа
4. Шаравсамбуугийн Ганбат - ЗХЖШ-ын ЦҮДСТГ-ын стратегийн төлөвлөлтийн ахлах мэргэжилтэн, хурандаа
5. Сэмжидийн Ганболд - Зэвсэгт хүчний 327 дугаар ангийн санхүүгийн дарга, дэд хурандаа
6. Найдангийн Гантулга - БХИС-ийн ЦДС-ийн багш, дэд хурандаа
7. Дэмбэрэлийн Дамдин - ХХЕГ-ын албаны дарга, хурандаа
8. Идшингийн Дамдинсүрэн - Говь-Алтай аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын Цэргийн

штабын дарга, хурандаа
9. Сандуйжавын Дарьзав - Зэвсэгт хүчний 330 дугаар ангийн захирагчийн нэгдүгээр орлогч, штабын дарга, хурандаа
10. Очирбалын Доржханд - ЗХКТГ-ийн дотрын тасгийн дарга, их эмч, дэд хурандаа
11. Лхагвын Нямжав - ХХЕГ-ын хилийн 0253 дугаар ангийн тасгийн дарга, дэд хурандаа
12. Бадамын Хүрэлбаатар - ХХЕГ-ын хилийн 0108 дугаар ангийн тасгийн дарга, дэд хурандаа
13. Шагдарын Энхболд - Зэвсэгт хүчний 011 дүгээр ангийн байлдааны бэлтгэлийн дарга, дэд хурандаа
14. Чойжингийн Энхтөр - ЗХЖШ-ын Мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангах албаны дарга, хурандаа

"АЛТАН ГАДАС" ОДОНГООР:

1. Төлегины Анар - Дүрэмт хувцасны оёдлын "Бөртэ" ТӨҮГ-ын оёдолчин
2. Жүгдэрийн Байгальмаа - Дүрэмт хувцасны оёдлын "Бөртэ" ТӨҮГ-ын оёдолчин
3. Гомбодоржийн Нэргүй - Дүрэмт хувцасны

оёдлын "Бөртэ" ТӨҮГ-ын оёдолчин
4. Занданбалын Цоодол - Дүрэмт хувцасны оёдлын "Бөртэ" ТӨҮГ-ын засварчин
5. Яринлэлийн Чулуунтогтох - Дүрэмт хувцасны оёдлын "Бөртэ" ТӨҮГ-ын оёдолчин

ЦЭРГИЙН ХҮНДЭТ МЕДАЛИАР:

1. Долгорын Алтанхүү - Зэвсэгт хүчний 189 дүгээр ангийн холбооны жижүүр, хошууч
2. Агвааны Баатар - Зэвсэгт хүчний 167 дугаар ангийн хэдгалах тасгийн дарга, ахмад

3. Моломын Баатарсүрэн - ХХЕГ-ын Хил хамгаалалтын газрын ахлах офицер, дэд хурандаа
4. Жадагийн Батбаатар - Зэвсэгт хүчний 123 дугаар ангийн химийн дарга, дэд хурандаа

5. Цэвэржавын Батбаяр - Зэвсэгт хүчний 015 дугаар ангийн захирагчийн орлогч, хошууч

6. Цэнд-Аюушийн Батбаяр - ЗХЖШ-ын ЦУДСТГ-ын техникийн дайчилгааны мэргэжилтэн, дэд хурандаа

7. Баадайн Батбэх - Зэвсэгт хүчний 015 дугаар ангийн соёл хүмүүжлийн дарга, дэд хурандаа

8. Итгэлтийн Батсуурь - Зэвсэгт хүчний 336 дугаар ангийн цахилгааны инженер, ахлах ахлагч

9. Бантуугийн Баттулга - Зэвсэгт хүчний 015 дугаар ангийн эксковаторчин жолооч, ахлах ахлагч

10. Ганбаатарын Баттөмөр - Зэвсэгт хүчний нэгдсэн лабораторийн тасгийн дарга, улсын байцаагч, ахмад

11. Намжирваанчигийн Батчулуун - Зэвсэгт хүчний 089 дүгээр ангийн жолооч, сургагч ахлагч

12. Тогтохын Батчулуун - Зэвсэгт хүчний 032 дугаар ангийн жолооч, ахлах ахлагч

13. Чүлтэмсүрэнгийн Бат-Эрдэнэ - ХХЕГ-ын 0146 дугаар агийн заставын дарга, хошууч

14. Сэнгийн Больнямсан - Зэвсэгт хүчний 016 дугаар ангийн сургалтын төвийн танкийн талбайн дарга, ахлах ахлагч

15. Өлзийбатын Борчулуун - Зэвсэгт хүчний 124 дүгээр ангийн 168 дугаар салбарын захирагч, хошууч

16. Жамсранжавын Бямбажав - ХХЕГ-ын 0164 дүгээр ангийн санхүү бүртгэлийн албаны дарга, дэд хурандаа

17. Батчулууны Бямбаноров - Зэвсэгт хүчний 015 дугаар ангийн жолооч-кранчин, ахлах ахлагч

18. Лувсанжавын Ганбаатар - Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын цэргийн штабын иргэний хамгаалалтын төлөвлөлт, сургалт эрхэлсэн офицер

19. Лхагважавын Ганбаатар - Зэвсэгт хүчний 011 дүгээр ангийн хуягт танкийн техникийн засварын цехийн тасгийн дарга, дэд хурандаа

20. Цэрэндашийн Ганбаатар - Зэвсэгт хүчний 016 дугаар ангийн дайчилгааны офицер, хошууч

21. Цэрэнжаргалын Ганбаатар - Зэвсэгт хүчний 189 дүгээр ангийн холбооны жижүүр, хошууч

22. Дашдэваагийн Ганболд - ХХЕГ-ын 0243 дугаар ангийн хилийн албаны дарга, дэд хурандаа

23. Ноокоогийн Ганболд - ХХЕГ-ын Хилийн 0130 дугаар ангийн албаны дарга, дэд хурандаа

24. Түмэнбаярын Ганболд - БХИС-ийн Цэргийн хөгжмийн сургуулийн жагсаалын дарга, сургагч ахлагч

25. Цогтын Ганболд - Зэвсэгт хүчний 089 дүгээр ангийн жолооч, ахлах ахлагч

26. Дагвын Гансүрэн - Зэвсэгт хүчний "Алдар" спорт хорооны ахлах арга зүйч, дэд хурандаа

27. Очирбатын Даваа - Зэвсэгт хүчний 120 дугаар ангийн авто салааны гагнуурчин, ахлах ахлагч

28. Минжүүрийн Дорждэрэм - Зэвсэгт хүчний Барилгын цэргийн 017 дугаар ангийн засвар үйлчилгээний тасгийн цахилгааны инженер, хошууч

29. Ямпилын Дорждэрэм - ХХЕГ-ын шифрийн албаны офицер, дэд хурандаа

30. Жамбын Жамсранжав - Зэвсэгт хүчний Барилгын цэргийн 017 дугаар ангийн хөдөлмөр хамгааллын инженер, дэд хурандаа

31. Төмөрбаатарын Жамц - ХХЕГ-ын 0253 дугаар ангийн ар талын дарга, дэд хурандаа

32. Гэндэнгийн Жанцанхорол - Зэвсэгт хүчний 189 дүгээр ангийн техник шалгах байрын дарга, ахлах ахлагч

33. Батмөнхийн Лхагвасүрэн - ЗХЖШ-ын Үлгэр жишээ үлээвэр найрал хөгжмийн гоцлол хөгжимчин, ахлах ахлагч

34. Цэрэнтүндэвийн Лхагвасүрэн - ХХЕГ-ын 0164 дүгээр ангийн сургалтын тасгийн дарга, дэд хурандаа

35. Бавуугийн Мөнхжаргал - Зэвсэгт хүчний 084 дүгээр ангийн штабын даргын орлогч, дайчилгааны офицер, дэд хурандаа

36. Чулууны Мягмарсүрэн - Зэвсэгт хүчний 015 дугаар ангийн химийн төв агуулахын дарга, дэд хурандаа

37. Дашмаагийн Найдансүрэн - Зэвсэгт хүчний 325 дугаар ангийн цэргийн далдуур удирдлагын офицер, хошууч

38. Галбадрахын Наранцогт - ХХЕГ-ын 0101 дүгээр ангийн ээлжийн дарга, ахмад

39. Равдангийн Одгарав - Зэвсэгт хүчний Барилгын цэргийн 017 дугаар ангийн операторчин, ахлах ахлагч

40. Цэрэндашийн Оюунлүрвэ - Зэвсэгт хүчний 089 дүгээр ангийн засварын кодын бүлгийн техник, ахлах ахлагч

41. Балжиннямдын Оюунцэцэг - ХХЕГ-ын Хяналт шалгалтын хэлтсийн ахлах байцаагч, дэд хурандаа

42. Өлзийбатын Өсөхбаатар - Зэвсэгт хүчний 084 дүгээр ангийн станцын дарга жолооч, ахлах ахлагч

43. Нямбуугийн Пүрэвдорж - Зэвсэгт хүчний 186 дугаар ангийн холбооны техник хэрэгсэл хадгалах тасгийн дарга, хошууч

44. Довдонгийн Төмөрхуяг - Зэвсэгт хүчний 084 дүгээр ангийн тусгай томилолын ротын захирагч, хошууч

45. Дуламын Төрбат - Зэвсэгт хүчний 123 дугаар ангийн нууцын дарга, ахлах ахлагч

46. Хайдавын Түвшинсайхан - ХХЕГ-ын 0165 дугаар ангийн хилийн албаны дарга, дэд хурандаа

47. Хийрэвийн Хөхөө - БХИС-ийн авто тээврийн тусгай салааны тасгийн захирагч, жолооч, ахлах ахлагч

48. Дашнямын Хүрэлбаатар - Зэвсэгт хүчний 189 дүгээр ангийн нягтруулгын сувгийн техник, ахлах ахлагч

49. Сувдаагийн Цогзолмаа - Зэвсэгт хүчний 089 дүгээр ангийн нууцан эрхлэгч-оператор, ахлах ахлагч

50. Баваасангийн Цогтбаатар - ХХЕГ-ын 0132 дугаар ангийн салааны захирагч, хошууч

51. Баярын Цогтсайхан - Зэвсэгт хүчний 186 дугаар ангийн артиллерийн тагнуулын удирдах батарейны захирагч, хошууч

52. Дагважамцын Цэнгүнжав - Зэвсэгт хүчний 337 дугаар ангийн мэдээллийн аюулгүй байдлын офицер, хошууч

53. Рашдэлэгийн Цэрэндагва - Зэвсэгт хүчний 124 дүгээр ангийн удирдах байрын бүлгийн дарга, хошууч

54. Галиндэвийн Шараа - ХХЕГ-ын 0130 дугаар ангийн техник ангийн дарга, дэд хурандаа

55. Очирын Энхбаяр - Зэвсэгт хүчний 065 дугаар ангийн захирагчийн орлогч, ерөнхий инженер, дэд хурандаа

56. Шагдаржавын Энхтайван - Зэвсэгт хүчний 327 дугаар ангийн шатахууны дарга, хошууч

57. Даринчулуун Эрдэнэбат - ЦДБЭЧ-ын найрал дууны ангийн дуучин, ахлах ахлагч

58. Сэрчингийн Эрдэнэбаяр - Зэвсэгт хүчний 310 дугаар ангийн хими, инженерийн дарга, хошууч

59. Дэмбэрэлийн Эрдэнэбилэг - ХХЕГ-ын Хүнсний албаны дарга, дэд хурандаа

60. Жамсрангийн Эрдэнэ - ХХЕГ-ын 0164 дүгээр ангийн жолооч, ахлах ахлагч

61. Сангидоржийн Эрдэнэ - Зэвсэгт хүчний 119 дүгээр ангийн зэвсгийн нярав-засварчин, ахлах ахлагч

ХӨДӨЛМӨРИЙН ХҮНДЭТ МЕДАЛИАР:

1. Мажигсүрэнгийн Алтансүх - Зэвсэгт хүчний нэгдсэн лабораторийн эрүүл зүй, бичил амьсудлал химийн лабораторийн лаборант

2. Дашбалбарын Батжаргал - Зэвсэгт хүчний 326 дугаар ангийн халуун усны эрхлэгч

3. Сагарын Бурмаа - Дүрэмт хувцасны оёдлын "Бэртэ" ТӨҮГ-ын оёдолчин

4. Дэчинжүрмэдийн Гантөмөр - Зэвсэгт хүчний 015 дугаар ангийн нягтлан бодогч

5. Дигаагийн Дарамбазар - Дүрэмт хувцасны оёдлын "Бэртэ" ТӨҮГ-ын эсгүүрчин

6. Самдангийн Дугармаа - ЗХКТГ-ийн статистик мэдээлэл арга зүйн тасгийн бага эмч

7. Даваасамбуугийн Дулмаа - Зэвсэгт хүчний 119 дүгээр ангийн хүн эмнэлгийн байрын дарга

8. Дэмчигийн Дэжид - Зэвсэгт хүчний 013 дугаар ангийн хүнсний нярав

9. Осорын Загдсамбар - Зэвсэгт хүчний 032 дугаар ангийн хувцасны нярав

10. Дагвадоржийн Лхагважав - Дүрэмт хувцасны оёдлын "Бэртэ" ТӨҮГ-ын оёдолчин

11. Банзрагчийн Лхагвасүрэн - Зэвсэгт хүчний 186 дугаар ангийн халуун усны угаагч, индүүдэгч

12. Чойжилжавын Лхагвасүрэн - Зэвсэгт хүчний 011 дүгээр ангийн хөдөлмөр хамгааллын инженер

13. Лувсанбазарын Мандал - Дүрэмт хувцасны оёдлын "Бэртэ" ТӨҮГ-ын эдийн засагч

14. Сүхбатын Мөнх-Ариун - Дүрэмт хувцасны оёдлын "Бэртэ" ТӨҮГ-ын чанар нормчлолын инженер

15. Дашдоржийн Мягмаржав - Зэвсэгт хүчний 189 дүгээр ангийн хэвлэл ялгач

16. Бямбажавын Норов - ЗОЖШ-ын Цэргийн тагнуулын газрын мөнгөний нярав

17. Доньёдын Нямсүрэн - Дүрэмт хувцасны оёдлын "Бэртэ" ТӨҮГ-ын оёдолчин

18. Шаравжамцын Оюунтунгалаг - Зэвсэгт хүчний 150 дугаар ангийн нягтлан бодогч

19. Ширэнгийн Тунгалаг - Зэвсэгт хүчний 015 дугаар ангийн зэвсэг засварын нярав

20. Лувсандоржийн Хишигдэлгэр - ЗХКТГ-ийн арьс харшлын тасгийн ахлах сувилагч

21. Цэрэндоржийн Хоролсүрэн - Зэвсэгт хүчний 089 дүгээр ангийн зэвсгийн нярав

22. Сугирын Цэцгээ - БХИС-ийн ЦХС-ийн хичээлийн туслах ажилтан, оператор

23. Норовын Цэрэндулам - Дүрэмт хувцасны оёдлын "Бэртэ" ТӨҮГ-ын чанар шалгагч

24. Балдангийн Цэрэнчаднаа - БХИС-ийн БХЭШХ-ийн номын сангийн эрхлэгч

25. Шарзагийн Эрдэнэсайхан - Дүрэмт хувцасны оёдлын "Бэртэ" ТӨҮГ-ын оёдолчин

26. Гүндэлийн Эрдэнэчимэг - Дүрэмт хувцасны оёдлын "Бэртэ" ТӨҮГ-ын тэнэг төхөөрөмжийн засварчин

27. Шаравжамцын Эрдэнэчимэг - Дүрэмт хувцасны оёдлын "Бэртэ" ТӨҮГ-ын оёдолчин

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 03 дугаар сарын 09-ний өдөр

Дугаар 44

Улаанбаатар хот

**Александр Гомбоевич Лубсановыг
"Алтан гадас" одонгоор шагнах тухай**

Монгол Улс, ОХУ түүний дотор Монгол-Буриадын найрамдалт харилцаа, хамтын ажиллагааг бэхжүүлэх, хоёр орны хил орчмын аймгуудын шууд харилцааг хөгжүүлэхэд оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж ОХУ-ын Буриад

Улсын Ардын хурлын дарга Александр Гомбоевич Лубсановыг "Алтан гадас" одонгоор шагнасугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 03 дугаар сарын 20-ны өдөр

Дугаар 45

Улаанбаатар хот

Зэрэг дэв олгох тухай

Хүний эрхийн Үндэсний комиссын тухай Монгол Улсын хуулийн 22 дугаар зүйл, "Хүний эрхийн Үндэсний комиссын гишүүний зэрэг дэв, түүний нэмэгдэл олгох журам"-ыг үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

Монгол Улсын Хүний эрхийн Үндэсний комиссын саналыг үндэслэн Хүний эрхийн

Үндэсний комиссын дарга Д.Солонго, комиссын гишүүн Ж.Дашдорж нарт "Тэргүүн түшээ", комиссын гишүүн П.Оюунчимэгт "Дэд түшээ" зэрэг дэв олгосугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 03 дугаар сарын 21-ний өдөр

Дугаар 46

Улаанбаатар хот

**Жалелийн Хайруллад Монгол Улсын
хөдөлмөрийн баатар цол хүртээх
тухай**

Эрүүл мэнд, боловсролын салбарт он удаан жил үр бүтээлтэй ажиллаж мэдрэлийн мэс заслын албыг үүсгэн хөгжүүлэх, сургалт, эрдэм шинжилгээний олон бүтээл туурвин эмнэлгийн нарийн мэргэжлийн эмч, эрдэмтдийг бэлтгэх, өвчний оношлогоо, эмчилгээний шинэ аргуудыг нэвтрүүлэн хүн амын эрүүл мэндийг хамгаалахад оруулж байгаа дорвитой хувь нэмрийг нь үнэлж

П.Н.Шастины нэрэмжит III эмнэлгийн мэдрэлийн мэс заслын зөвлөх, доктор, профессор Жалелийн Хайруллад Монгол Улсын хөдөлмөрийн баатар цол хүртээж, Сүхбаатарын одон, "Алтан соёмбо" тэмдгээр шагнасугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 03 дугаар сарын 21-ний өдөр

Дугаар 47

Улаанбаатар хот

**Магсарын Чимэддоржид Монгол Улсын
гавъяат эдийн засагч цол хүртээх
тухай**

Төрийн захиргааны төв байгууллага болон гадаад харилцааны салбарт олон жил санаачилга, үр бүтээлтэй ажиллаж тээвэр, холбооны салбарыг бэхжүүлэх, гадаад худалдаа, эдийн засгийн харилцаа, хамтын ажиллагааны асуудлуудыг ашигтайгаар шийдвэрлэн, улс орны аж үйлдвэр,

эдийн засгийг хөгжүүлэхэд оруулсан хувь нэмрийг нь үнэлж, Магсарын Чимэддоржид Монгол Улсын гавъяат эдийн засагч цол хүртээсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 03 дугаар сарын 21-ний өдөр

Дугаар 48

Улаанбаатар хот

Гомбын Данзанд Монгол Улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай

Боловсрол, шинжлэх ухааны салбарт он удаан жил үр бүтээлтэй ажиллаж Монголын биологийн шинжлэх ухааны онолын зарим асуудалд хамаарагдах судалгаа, эрдэм шинжилгээний томоохон бүтээлүүд туурвиж, биологийн салбарт паразит судлалаар шинжлэх ухааны болон мэргэжлийн шинэ чиглэлийг үүсгэн хөгжүүлэх, эрдэмтэд, багшлах боловсон хүчин

бэлтгэхэд оруулсан үнэтэй хувь нэмрийг нь үнэлж МУБИС-ийн багш, доктор, профессор Гомбын Данзанд Монгол Улсын шинжлэх ухааны гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 03 дугаар сарын 21-ний өдөр

Дугаар 49

Улаанбаатар хот

Шагдарын Дулмаад Монгол Улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай

Хэвлэл мэдээлэл, утга зохиолын байгууллагад олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж сэтгүүл зүйн бүх төрлөөр бичиж нийтлүүлэн, шүлэг, яруу найргийн болон үргэлжилсэн үгийн олон шилдэг бүтээлүүд туурвиж, монголын утга зохиолыг хөгжүүлэх, утга зохиолчдын залгамж халааг бэлтгэхэд оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж

Утга зохиолын дээд сургуулийн багш, зохиолч, яруу найрагч Шагдарын Дулмаад Монгол Улсын соёлын гавьяат зүтгэлтэн цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 03 дугаар сарын 21-ний өдөр

Дугаар 50

Улаанбаатар хот

Жолбайн Жаларт Монгол Улсын гавьяат эдийн засагч цол хүртээх тухай

Санхүү, эдийн засгийн салбарт олон жил үр бүтээлтэй ажиллан аймаг, орон нутгийн нийгэм, эдийн засгийг хөгжүүлж, материаллаг баазыг бэхжүүлэх, зах зээлийн эдийн засгийн бодлогыг хэрэгжүүлж, орон нутгийн хөгжил, эдийн засгийн чадавхийг нэмэгдүүлэхэд оруулж байгаа хувь

нэмрийг нь үнэлж Баян-Өлгий аймгийн "Саут" ХХК-ийн эдийн засгийн зөвлөх Жолбайн Жаларт Монгол Улсын гавьяат эдийн засагч цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 03 дугаар сарын 21-ний өдөр

Дугаар 51

Улаанбаатар хот

Ханасын Жанхабайд Монгол Улсын гавьяат малчин цол хүртээх тухай

Мал сүргээ олон жил тогтвортой өсгөн үржүүлж, үүндэр угсааг нь сайжруулан, ашиг шимийг нь бүрэн ашиглаж, ирээдүйг малжуулах, мал аж ахуйн үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэхэд оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж Баян-Өлгий аймгийн Цэнгэл сумын 5 дугаар багийн малчин Ханасын

Жанхабайд Монгол Улсын гавьяат малчин цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 03 дугаар сарын 21-ний өдөр

Дугаар 52

Улаанбаатар хот

Доржхүүгийн Дагвасүмбэрэлд Монгол Улсын эрүүлийг хамгаалахын гавъяат ажилтан цол хүртээх тухай

Орон нутгийн эрүүл мэндийн байгууллагад олон жил үр бүтээлтэй ажиллаж нэгж, байгууллагын материаллаг баазыг бэхжүүлэн удирдлагын менежментийг сайжруулах, эмнэлэг үйлчилгээнд дэвшилтэт арга барилыг нэвтрүүлж, нийгмийн эрүүл мэнд, хүн амд үзүүлэх анхан шатны тусламж үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг сайжруулахад

оруулж байгаа хувь нэмрийг нь үнэлж Архангай аймгийн Эрүүл мэндийн газрын дарга Доржхүүгийн Дагвасүмбэрэлд Монгол Улсын эрүүлийг хамгаалахын гавъяат ажилтан цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2007 оны 03 дугаар сарын 21-ний өдөр

Дугаар 53

Улаанбаатар хот

Рахметийн Шынайд Монгол Улсын соёлын гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээх тухай

Хэвлэл мэдээлэл, утга зохиолын байгууллагад олон жил санаачилга, үр бүтээлтэй ажиллаж яруу найраг, үргэлжилсэн үгийн болон түүх, угсаатны зүйн олон бүтээл, ном туурвин, нэрт зохиолч, яруу найрагчдын зохиол бүтээлүүдээс монгол, казак хэлнээ орчуулга хийж, монгол, казакийн урлаг, утга зохиолыг хөгжүүлэх, гадаад оронд сурталчлахад оруулж байгаа хувь нэмрийг

нь үнэлж Баян-Өлгий аймгийн Мэдээлэл технологийн газрын редактор, сурвалжлагч Рахметийн Шынайд Монгол Улсын соёлын гавъяат зүтгэлтэн цол хүртээсүгэй.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ

Н.ЭНХБАЯР

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ТОГТООЛ

2007 оны 03 дугаар сарын 07-ны өдөр

Дугаар 01

Улаанбаатар хот

Засгийн газрын "Журам батлах тухай" 2005 оны 208 дугаар тогтоол Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчсөн эсэх тухай маргааныг эцэслэн хянан шийдвэрлэсэн тухай

Үндсэн хуулийн цэцийн хуралдааны танхим 12.30 цаг

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн их суудлын хуралдааныг Үндсэн хуулийн цэцийн дарга Ж.Бямбадорж даргалж, гишүүдэд Н.Жанцан, П.Очирбат, Ж.Болдбаатар, Ж.Амарсанаа, Ч.Дашням, Д.Наранчимэг, Ц.Сарантуяа /илтгэгч/ нарын бүрэлдэхүүнтэй, нарийн бичгийн даргаар Д.Нарантуяаг оролцуулан Үндсэн хуулийн цэцийн хуралдааны танхимд нээлттэй хийв.

Үндсэн хуулийн цэцийн хуралдаанд мэдээлэл гаргагч Нийслэлийн Сүхбаатар дүүргийн 8 дугаар хорооны оршин суугч, иргэн С.Эрдэнэчимэг, Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр Улсын Их Хурлын гишүүн Р.Нямсүрэн, Улсын Их Хурлын Тамгын газрын зөвлөх Н.Тунгалаг нар оролцлоо.

Үндсэн хуулийн цэцийн их суудлын хуралдаанаар Засгийн газрын "Журам батлах тухай" 2005 оны 9 дүгээр сарын 29-ний өдрийн 208 дугаар тогтоол Үндсэн хуулийн Гучин наймдугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 1, Дөчин тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн заалтыг зөрчсөн тухай Үндсэн хуулийн цэцийн 2006 оны 13 дугаар дүгнэлтийг хүлээн зөвшөөрөх боломжгүй гэж үзсэн Улсын Их Хурлын 2007 оны 1 дүгээр сарын 18-ны өдрийн 4 дүгээр тогтоолын үндэслэлийг хянан хэлэлцэв.

Нэг.Нийслэлийн Сүхбаатар дүүргийн 8 дугаар хорооны оршин суугч, иргэн С.Эрдэнэчимэг Үндсэн хуулийн цэцэд хандаж 2006 оны 11 дүгээр сарын 3-ны өдөр гаргасан мэдээлэлдээ:

"Засгийн газраас 2005 оны 9 дүгээр сарын 29-ний өдөр баталсан "Журам батлах тухай" 208 дугаар тогтоол нь Биеийн тамир, спортын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.4-ын "Олимпын наадам, дэлхий, тивийн аварга шалгаруулах тэмцээнд амжилт гаргасан тамирчдыг шагнаж урамшуулах" тухай заалтыг зөрчин зөвхөн олимпын наадамд ордог спортын төрлийн тамирчдад шагнал олгохоор хуулийг "засварласан" байдалтай гарсан нь олимпод ордоггүй спортын төрлийн тамирчдын хувьд тив, дэлхийн аварга шалгаруулах тэмцээнд амжилт гаргавал хөдөлмөрийнхөө үр шимийг үзэх, нийгмийн баталгаагаар хангагдах эрх нь хязгаарлагдсан.

Өөрөөр хэлбэл Биеийн тамир, спортын тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.2.1-д заасан "...тив, дэлхийн аварга шалгаруулах тэмцээнд өндөр амжилт гаргасан тамирчид Засгийн газрын мөнгөн шагнал авах" эрх, баталгаа нь олимпод ордоггүй спортын төрлийн тамирчдын хувьд хэрэгжих боломжгүй болж байгаа нь Үндсэн хуулийн Гучин наймдугаар зүйлийн 2 дэхь хэсгийн 1-ийн "Засгийн газар ... хуулийн биелэлтийг улс даяар зохион байгуулж хангах" тухай заалтыг зөрчиж байна.

Биеийн тамир, спортын тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.2.1 дэх заалтын хэрэгжилтийг хангах зорилгоор гарсан Засгийн газрын 2005 оны 208 дугаар тогтоол нь хуулийнхаа заалттай ийнхүү зөрчилдөж байгаа нь Үндсэн хуулийн Дөчин тавдугаар зүйлийн 1-ийн "Засгийн газрын тогтоол хууль тогтоомжид нийцсэн байх" тухай заалтыг зөрчиж байна" гэжээ.

Хоёр. Үндсэн хуулийн цэцийн дунд суудлын хуралдаанд оролцсон Засгийн газрын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч, Эрүүл мэндийн дэд сайд А.Отгонболд, Биеийн тамир, спортын улсын хорооны дарга Ч.Наранбаатар нар Үндсэн хуулийн цэцэд хандаж гэргэсэн тайлбартээ:

"Засгийн газрын 2005 оны 208 дугаар тогтоол нь Улсын Их Хурлаас баталсан Биеийн тамир, спортын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.4 дэх заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор гарсан бөгөөд энэхүү тогтоолоор баталсан "Мөнгөн шагнал олгох журам" нь олимпод ордоггүй спортын төрлийн тамирчдад хамааралгүй юм. Яагаад гэвэл Засгийн газар Биеийн тамир, спортын тухай хуулийг хэрэгжүүлэх үүргийнхээ дагуу "Мөнгөн шагнал олгох тухай" журам баталсан тогтоол гаргахдаа бүх спортын төрөлд олговол ямар нөхцөл үүсч болохыг судлан үзсэн. Өөрөөр хэлбэл Олимпын Харты ёсоор Олимпын хөтөлбөрт эрэгтэйчүүдийн оролцох спорт нь 4 тивийн 75-аас доошгүй оронд эмэгтэйчүүд оролцох спорт нь 4 тивийн 50-аас доошгүй оронд өвлийн наадамд 3 тивийн 25-аас доошгүй оронд өргөн дэлгэр хөгжсөн спорт орох

боломжтой байдгийг харгалзсаны дүнд дэлхий нийтээр хүлээн зөвшөөрөгдсөн өргөн дэлгэр хөгжиж Олимпын хөтөлбөрт орсон төрлүүдийг эхний ээлжинд хамруулахаар шийдвэрлэсэн.

Биеийн тамир, спортын салбарын эрхэм зорилжин нэг нь тамирчдын амжилтыг олимпын түвшинд хүргэх явдал юм. Иймд олимпын орсон спортын төрлийг түлхүү хөгжүүлэх, түүгээр хичээллэж амжилт гаргасан тамирчдыг шагнаж урамшуулахыг илүү анхаарсан. Засгийн газрын 2005 оны 208 дугаар тогтоолоор Биеийн тамир, спортын тухай хуулийн 7.1.4-т заасан Олимпын наадам, дэлхий, тивийн аварга шалгаруулах тэмцээнд амжилт гаргасан тамирчдад мөнгөн шагнал олгож байгаа.

Тухайлбал, Засгийн газрын 2005 оны 208 дугаар тогтоол гарснаас хойш зөвхөн 2006 онд Оюутны дэлхийн аварга шалгаруулах чөлөөт бөх, боксын тэмцээн, Дэлхийн цомын болон дэлхийн аварга шалгаруулах буудлагын тэмцээн, Ази тивийн аварга шалгаруулах чөлөөт бөх, хүндийн өргөлт, жудо бөхийн насанд хүрэгчдийн болон залуучуудын аварга шалгаруулах тэмцээн; Өсвөр үеийн Азийн аварга шалгаруулах чөлөөт бөх, боксын тэмцээн; Залуучуудын Азийн аварга шалгаруулах боксын тэмцээнд амжилт гаргасан тамирчдад Засгийн газрын мөнгөн шагнал олгосон.

Манай улсад Хууль зүй, дотоод хэргийн яамны бүртгэлтэй спортын 70 гаруй холбоо, 400 гаруй спортын клубууд үйл ажиллагаагаа явуулж байна. Хэрэв Засгийн газрын 2005 оны 208 дугаар тогтоолоор мөнгөн шагнал авах тамирчдын спортын төрлийг тодотгож заагаагүй бол дээрх холбоод, клубууд нь өөрийн спортын төрлөөр цөөхөн хэдэн орны ижил төрлийн холбоодтой хамтран тив, дэлхийн тэмцээн зохион байгуулж медальт байранд шалгарсан тамирчин бүрт Засгийн газрын мөнгөн шагнал олгохоор бол улсын төсвөөс хир хэмжээний мөнгө гарах нь тодорхой байгаа юм. Засгийн газрын 2005 оны 208 дугаар тогтоолоос өмнө тамирчдад олгож байсан мөнгөн шагналын судалгааг харуулбал:

2001 онд олимпын 3 спортын төрлийн 5 тамирчинд 23.7 сая төгрөгийн, олимпын бус 3 спортын төрлийн 44 тамирчинд 93.2 сая төгрөгийн, 2002 онд олимпын 6 спортын төрлийн 23 тамирчинд 96.2 сая төгрөгийн, олимпын бус 12 спортын төрлийн 104 тамирчинд 175.2 сая, 2003 онд олимпын 6 спортын төрлийн 29 тамирчинд 88.5 сая төгрөгийн, олимпын бус 6 спортын төрлийн 89 тамирчинд 136.2 сая төгрөгийн, 2004 онд олимпын 4 спортын төрлийн 111 тамирчинд 184.2 сая төгрөгийн шагналыг тус тус олгосон байна.

Зөвхөн 2001-2004 онд олгосон мөнгөн шагналын судалгаанаас үзэхэд нийт 874.5 сая төгрөг

олгогдсоноос 603.7 сая төгрөг буюу 69.0 хувь нь олимпийн бус төрөлд амжилт гаргасан тамирчдад олгосон байна. Мөн олимпийн болон олимпийн бус төрлийн дэлхий болон тивийн аварга шалгаруулах тэмцээнд оролцсон улс орныг авч үзэхэд олимпийн төрлийн дэлхийн аварга шалгаруулах тэмцээнд 30-100 орон хамрагдаж байгаа бол олимпийн бус төрлийн тэмцээнд 15-20 орон, олимпийн төрлийн тивийн аварга шалгаруулах тэмцээнд 15-42 орон хамрагддаг бол олимпийн бус төрлийн тэмцээнд 5-8 орон хамрагддаг нь судалгаагаар батлагдаж байна.

2001-2005 оны 9 дүгээр сар хүртэл мөрдөж байсан журмаар олгож байсан мөнгөн шагнал нь хэт хаагтайрсан, тамирчдын олимпийн төрөлд амжилт гаргах сонирхлыг бууруулсан, Биеийн тамир, спортын салбарын "тамирчдын амжилтыг олимпийн түвшинд хүргэх" зорилго алдагдах болсон зэрэг шалтгаанаас шалгуур үзүүлэлт зайлшгүй хэрэгтэй байсан нь эхний ээлжинд олимпийн төрөлд багтдаг спортын төрөлд мөнгөн шагнал олгох шаардлагатай болсон явдал юм.

Засгийн газрын 2005 оны 208 дугаар тогтоолоор баталсан "Мөнгөн шагнал олгох тухай журам"-ын дагуу 2005 оноос хойш олимпийн төрөлд багтдаг спортын төрлөөр тив, дэлхийн тэмцээнд амжилт гаргасан 66 тамирчинд 290.8 сая төгрөгийн мөнгөн шагнал олгосон нь Биеийн тамир, спортын тухай хуулийн 22.2.1 дэх заалтын дагуу тамирчдын Засгийн газраас мөнгөн шагнал авах баталгааг хангасан байна" гэжээ.

Гурав.Энэхүү маргааныг Үндсэн хуулийн цэц 2007 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдрийн дунд суудлын хуралдаанаараа хянан хэлэлцэж гаргасан 13 дугаар дүгнэлтдээ:

"Засгийн газрын 2005 оны 9 дүгээр сарын 29-ний өдрийн "Журам батлах тухай" 208 дугаар тогтоол нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Гучин наймдугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 1/, Дөчин тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн заалтыг зөрчсөн болох нь дараахь үндэслэлээр тогтоогдож байна.

1.Засгийн газрын 2005 оны 208 дугаар тогтоол нь Биеийн тамир, спортын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.4-ийн "Олимпийн наадам, дэлхий, тивийн аварга шалгаруулах тэмцээнд амжилт гаргасан тамирчдыг шагнаж урамшуулах", мөн хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.2.1-д тамирчин олимпийн наадам, дэлхий, тивийн аварга болон улсын аварга шалгаруулах тэмцээнд өндөр амжилт үзүүлбэл Засгийн газраас мөнгөн шагнал авах" гэсэн заалтыг "олимпод багтах спортын төрөл"-өөр гэж өвчүүрүүлж, мөн олимпийн бус төрлөөр дэлхий, тивийн аварга шалгаруулах тэмцээнд медаль авсан тамирчны хуульд заасан шагнал авах эрхийг хассан байна.

2.Засгийн газрын 2005 оны 208 дугаар тогтоол Биеийн тамир, спортын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.4, 22 дугаар зүйлийн 22.2.1 дэх заалтыг зөрчсөнөөрөө Үндсэн хуулийн Гучин наймдугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 1/-ийн "Засгийн газар...хуулийн биелэлтийг улс даяар зохион байгуулж хангах", Дөчин тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн "Засгийн газар хууль тогтоомжид нийцүүлэн бүрэн эрхийнхээ хүрээнд тогтоол, захирамж гаргах" гэсэн заалтыг тус тус зөрчсөн шалтгаантай байна" байна гээд дүгнэлтийн тогтоох хэсэгт:

"1. Засгийн газрын 2005 оны 9 дүгээр сарын 29-ний өдрийн "Журам батлах тухай" 208 дугаар тогтоол нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Гучин наймдугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 1/, Дөчин тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн заалтыг зөрчсөн байна.

2.Засгийн газрын 2005 оны 208 дугаар тогтоолын үйлчлэлийг 2007 оны 1 дүгээр сарын 5-ны өдрөөс эхлэн түдгэлзүүлсүгэй" гэж шийдвэрлэсэн байна.

Дөрөв. Улсын Их Хурал Үндсэн хуулийн цэцийн дүгнэлтийг 2007 оны 1 дүгээр сарын 18-ний өдрийн чуулганы нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцэж гаргасан 4 дүгээр тогтоолдоо:

"Биеийн тамир, спортын тухай хуулийн зарим заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор Засгийн газраас баталсан тогтоол нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Гучин наймдугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 1 дэх заалт, Дөчин тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийг тус тус зөрчсөн байна гэсэн Үндсэн хуулийн цэцийн 2006 оны 13 дугаар дүгнэлтийг судалж үзвэл Засгийн газрын дээр дурдсан тогтоол нь Биеийн тамир, спортын тухай хуулийн тодорхой заалттай зөрчилдсөн гэж дүгнэсэн нь үндэслэлтэй байна.

Гэвч Үндсэн хуулийн Дөчин тавдугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт "Засгийн газрын тогтоол, захирамж нь хууль тогтоомжид нийцээгүй бол Засгийн газар өөрөө буюу Улсын Их Хурал хүчингүй болгоно", Жаран зургадугаар зүйлд "Засгийн газрын шийдвэр Үндсэн хуульд нийцэж байгаа эсэх талаар маргаан гарвал Үндсэн хуулийн цэц хянаж дүгнэлтээ Улсын Их Хуралд оруулах"-аар тус тус зааснаас үзвэл Үндсэн хуулийн цэц өөрт нь үл харъяалагдах маргааныг хянан шийдвэрлэсэн байна гэж үзэж Үндсэн хуулийн цэцийн 2006 оны 13 дугаар дүгнэлтийг хүлээн зөвшөөрөх боломжгүй гэж шийдвэрлэсэн байна.

Тэв. Үндсэн хуулийн цэцийн их суудлын хуралдаанд оролцож буй Улсын Их Хурлын итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр томилогдсон Улсын Их Хурлын гишүүн Р.Нямсүрэн, Тамгын газрын зөвлөх Н.Тунзэлэн нар Үндсэн хуулийн цэцэд хандаж 2007 оны 3 дугаар сарын 02-ны өдөр гаргасан тайлбартээ:

"Улсын Их Хурал 2007 оны 1 дүгээр сарын 11-ний өдрийн чуулганы нэгдсэн хуралдаанаараа Засгийн газраас баталсан "Журам батлах тухай" 2005 оны 9 дүгээр сарын 29-ний өдрийн 208 дугаар тогтоол Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Гучин наймдугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 1, Дечин тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн заалтыг тус тус зөрчсөн эсэх тухай маргааныг хянан шийдвэрлэсэн тухай Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн 2006 оны 13 дугаар дүгнэлтийг хэлэлцсэн билээ.

Нэгдсэн хуралдаан дээр Улсын Их Хурлын гишүүдээс тавьсан асуулт, гаргасан саналыг судлан үзэхэд Засгийн газраас баталсан "Журам батлах тухай" 208 дугаар тогтоол нь Үндсэн хуулийн дээр дурдсан заалтыг бус Биеийн тамир, спортын тухай хуулийн холбогдох заалтыг зөрчсөн байна.

Тухайлбал, Биеийн тамир, спортын тухай хуулийн 7.1.4-т "олимпийн наадам, дэлхий, тивийн аварга шалгаруулах тэмцээнд амжилт гаргасан тамирчдыг шагнаж урамшуулах журмыг Засгийн газраас батлах," мөн 22.2.1-д "тив, дэлхийн аварга шалгаруулах тэмцээнд өндөр амжилт гаргасан тамирчид шагнал, урамшил авах эрхтэйг хуульчилсан юм.

Гэтэл Засгийн газар шийдвэрээ зөвхөн олимпийн наадмын тоглолтод багтдаг спортын төрлөөр уралдаан, тэмцээн, наадамд амжилт гаргасан тамирчдад урамшил олгож байхаар явцууруулан, хуулийн үзэл баримтлалыг зөрчиж гаргасан байна гэж Улсын Их Хурлын гишүүдийн олонхи үзжээ.

Харин Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Дечин тавдугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт "Засгийн газрын тогтоол, захирамж нь хууль тогтоомжид нийцээгүй бол Засгийн газар өөрөө буюу Улсын Их Хурал хүчингүй болгоно" гэж заасны дагуу энэ асуудлыг Засгийн газар өөрөө, эсхүл Улсын Их Хурал хэлэлцэж хүчингүй болгох ёстой байтал, Үндсэн хуулийн цэц энэ асуудлыг хэлэлцэж дүгнэлт гаргасан явдал Цэц өөрт нь үл харьяалагдах маргааныг хянан шийдвэрлэсэн байна гэж Улсын Их Хурал үзэж энэ үндэслэлээр 2007 оны 1 дүгээр сарын 18-ны өдрийн 04 дүгээр тогтоол гарган "Журам батлах тухай" Монгол Улсын Засгийн газрын 2005 оны 9 дүгээр сарын 29-ний өдрийн 208 дугаар тогтоол Монгол Улсын Үндсэн хуулийн холбогдох заалтыг зөрчсөн байна гэсэн Үндсэн хуулийн цэцийн 2006 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдрийн 13 дугаар дүгнэлтийг хүлээн зөвшөөрөх боломжгүй гэж үзсэн болно.

Үүнд нэмж тайлбарлахад Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт "Үндсэн хуулиас бусад хуулийг зөрчсөн эсэх тухай

маргааныг Цэц харьяалан шийдвэрлэхгүй" гэж зааснаас үзэхэд Засгийн газраас баталсан 2005 оны 208 дугаар тогтоол Биеийн тамир, спортын тухай хуулийн холбогдох заалтыг зөрчсөн гэх маргааныг Үндсэн хуулийн цэц хүлээн авч хянан шийдвэрлэх үндэслэлгүй байна" гэжээ.

Зургаа. Иргэн С.Эрдэнэчимэг дээрх маргааныг Үндсэн хуулийн цэцийн их суудлын хуралдаанаар хэлэлцэхтэй холбогдуулан Үндсэн хуулийн цэцэд хандаж 2007 оны 3 дугаар сарын 02-ны өдөр гаргасан тайлбартаа:

1. Үндсэн хуулийн цэц Засгийн газрын "Журам батлах тухай" 2005 оны 208 дугаар тогтоол Үндсэн хуульд нийцэж байгаа эсэх талаарх маргааныг хянаж дүгнэлт гаргасныг Улсын Их Хурлын 2007 оны 4 дүгээр тогтоолд "...Үндсэн хуулийн цэц өөрт нь үл харьяалагдах маргааныг шийдвэрлэсэн байх тул..." гэсэн нь үндэслэлгүй байна. Үндсэн хуулийн Жаран зургадугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт Цэцээр харьяалагдан шийдвэрлэгдэх маргаануудыг нэр заан тогтоосон байх бөгөөд иймд Засгийн газрын тогтоол нь Үндсэн хууль зөрчсөн эсэх нь Цэцийн харьяалан шийдвэрлэх маргаан мөн.

Харин Засгийн газрын шийдвэр хууль зөрчсөн тохиолдолд хүчингүй болгох асуудлыг Үндсэн хуулийн Дечин тавдугаар зүйлийн 2-т заасан субъектүүд хүсэхгүй бол маргаантай асуудлыг эрх бүхий субъектүүд Цэцэд хандан шийдвэрлүүлэх, Цэц асуудлыг авч хэлэлцэн дүгнэлт гаргах эрх үүргийг хязгаарлах гэсэн шинэтэй байна.

2. Улсын Их Хурлын тогтоолд "...Засгийн газрын тогтоол нь Биеийн тамир, спортын тухай хуулийн тодорхой заалтуудыг зөрчсөн гэж дүгнэсэн нь үндэслэлтэй байна" гэж Засгийн газрын 2005 оны 208 дугаар тогтоол Үндсэн хуулийн Гучин наймдугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 1, Дечин тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн заалтуудыг зөрчсөн үндэслэлийг хүлээн зөвшөөрчихөөд "Үндсэн хуулийн цэцийн...13 дугаар дүгнэлтийг хүлээн зөвшөөрөх боломжгүй гэж үзсэгүй" гэсэн нь ойлгомжгүй байна.

3. Засгийн газрын 2005 оны 208 дугаар тогтоол харсан 2005 оны 9 дүгээр сарын 29-ний өдрөөс ойшхи 1 жил 6 сарын хугацаанд хохирсон иргэд, байгууллагын удаа дараагийн санал шаардлага, Цэцийн дүгнэлтийг үндэслэн Үндсэн хуулийн Дечин тавдугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн заалтыг хэрэгжүүлэх хангалттай хугацаа өнгөрсөн ч тогтоолыг хүчингүй болгох, иргэдийн зөригдсэн эрхийг сэргээн эдлүүлэх хүсэл зориг Улсын Их Хурал, Засгийн газарт өнөөг хүртэл үгүй байна.

Эрүүл мэндийн яамнаас 2007 оны 1 дүгээр сарын 31-ний өдөр ирүүлсэн 2/220 дугаар албан

бичигт "Засгийн газрын 2005 оны 208 дугаар тогтоол нь 2005 оны 9 дүгээр сарын 29-ний өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болж мөрдөгдөж байгаа..." гэсэн нь Үндсэн хуулийн цэцийн дүгнэлтийг үл ойшоон 2007 оны 1 дүгээр сарын 05-ны өдрөөс үйлчлэл нь зогсч түдгэлзүүлсэн тогтоолыг баримталж Үндсэн хууль бусад хуулиудын холбогдох заалтуудыг үргэлжлүүлэн зөрчиж иргэд, байгууллагуудыг хохироосоор байгаа төрийн албан тушаалтнуудын хуулиас гадуур дур зоргын үйлдэл болж байна.

Иймд Үндсэн хуулийн цэцийн их суудлын хуралдаанаар "Журам батлах тухай" Засгийн газрын 2005 оны 208 дугаар тогтоолыг хүчингүй болгож өгнө үү" гэжээ.

ҮНДСЭЛЭЛ:

Засгийн газрын 2005 оны 9 дүгээр сарын 29-ний өдрийн "Журам батлах тухай" 208 дугаар тогтоол нь Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Гучин наймдугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 1/, Дөчин тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн заалтыг зөрчсөн болох нь дараахь үндэслэлээр тогтоогдож байна.

1.Засгийн газрын 2005 оны 208 дугаар тогтоол нь Биеийн тамир, спортын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.4-ийн "Олимпын наадам, дэлхий, тивийн аварга шалгаруулах тэмцээнд амжилт гаргасан тамирчдыг шагнаж урамшуулах"; мөн хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.2.1-д "тамирчин олимпын наадам, дэлхий, тивийн аварга болон улсын аварга шалгаруулах тэмцээнд өндөр амжилт үзүүлбэл Засгийн газраас мөнгөн шагнал... авах" гэсэн заалтыг "олимпод багтах спортын төрөл-өөр гэж явцууруулж, мөн олимпын бус төрлөөр дэлхий, тивийн аварга шалгаруулах тэмцээнд медаль авсан тамирчны хуульд заасан шагнал авах эрхийг хассан байна.

2.Засгийн газрын 2005 оны 208 дугаар тогтоол Биеийн тамир, спортын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.4. 22 дугаар зүйлийн 22.2.1 дэх заалтыг зөрчсөнөөрөө Үндсэн хуулийн Гучин наймдугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 1/-ийн "Засгийн газар... хуулийн биелэлтийг улс даяар зохион байгуулж хангах", Дөчин тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн "Засгийн газар хууль тогтоомжид нийцүүлэн бүрэн эрхийнхээ хүрээнд тогтоол, захирамж гаргах" гэсэн заалтыг тус тус зөрчсөн шинжтэй байна.

3.Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Жаран зургадугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 1/-д зааснаар Засгийн газрын шийдвэр Үндсэн хуульд нийцсэн эсэх тухай асуудлыг Үндсэн хуулийн цэцэд хянан

шийдвэрлэхээр харьяалуулсан байдаг. Засгийн газрын аливаа шийдвэр хууль зөрчсөнөөрөө Үндсэн хуульд нийцэхгүй байх, эсхүл шууд Үндсэн хуультай зөрчилдсөнөөрөө Үндсэн хуульд нийцэхгүй байх асуудлын аль аль нь Үндсэн хуулийн Жаран зургадугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 1/-д заасан Засгийн газрын шийдвэр Үндсэн хуульд нийцсэн эсэх тухай маргаанд хамаарах учиртай.

Иймд Үндсэн хуулийн цэцийн 2007 оны 13 дугаар дүгнэлтийг хэлэлцсэн Улсын Их Хурлын 2007 оны 1 дүгээр сарын 18-ний өдрийн 4 дүгээр тогтоолыг хүлээн зөвшөөрөх боломжгүй байна.

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Жаран зургадугаар зүйлийн 3, Үндсэн хуулийн цэцийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 2, Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 2, 36 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн заалтыг удирдлага болгон

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН НЭРИЙН ӨМНӨӨС ТОГТООХ нь:

1.Засгийн газраас 2005 оны 9 дүгээр сарын 29-ний өдөр баталсан "Журам батлах тухай" 208 дугаар тогтоол Үндсэн хуулийн Гучин наймдугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 1/, Дөчин тавдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн заалтыг зөрчсөн байх тул Засгийн газрын 2005 оны 208 дугаар тогтоолыг хүчингүй болгосугай.

2. Үндсэн хуулийн цэцийн 2006 оны 13 дугаар дүгнэлтийг хүлээн зөвшөөрөх боломжгүй гэж үзсэн Улсын Их Хурлын 2007 оны 1 дүгээр сарын 18-ний өдрийн 4 дүгээр тогтоолыг хүчингүй болгосугай.

3. Энэхүү тогтоол нь гарсан өдрөөсөө эхлэн хүчин төгөлдөр мөрдөгдөхийг дурдсугай.

ДАРГАЛАГЧ	Ж.БЯМБАДОРЖ
ГИШҮҮД	Н.ЖАНЦАН
	П.ОЧИРБАТ
	Ж.БОЛДБААТАР
	Ж.АМАРСАНАА
	Ч.ДАШНЯМ
	Д.НАРАНЧИМЭГ
	Ц.САРАНТУЯА

МОНГОЛ УЛСЫН ДЭЭД ШҮҮХИЙН ТОГТООЛ

2007 оны 03 дугаар сарын 12-ны өдөр

Дугаар 11

Улаанбаатар хот

Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуулийн зарим зүйл, заалтыг тайлбарлах тухай

Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуулийн зарим зүйл, заалтыг нэг мөр ойлгож, зөв хэрэглэх явдлыг хангах зорилгоор Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Тавьдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 4 дэх заалт, Шүүхийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.6.5-д заасныг удирдлага болгон Улсын Дээд шүүхээс ТОГТООХ нь:

1. Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуулийн /цаашид хуулийн гэх/ зарим зүйл, заалтыг дараах байдлаар тайлбарласугай.

1.1. Хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.2-т заасан "...хөрөнгө оруулалт..." нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээг шинээр бий болгох, эсхүл эрхэлж байгаа үйлдвэрлэл үйлчилгээг өргөтгөх, шинэчлэх зорилгоор үндсэн хөрөнгөд бодитой хийгдсэн байна.

1.2. Хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.9-д заасан "...техник..." гэдэгт газрын тосны хайгуул, өрөмдлөг хийх, цооног гаргах, олборлох, ашиглах зэрэг зориулалттай, тусгай тоноглол бүхий автомашин, өөрөө явагч машин хамаарна.

Мөн зүйл, хэсэгт заасан "...тоног төхөөрөмж, материал, түүхий эд, сэлбэг хэрэгсэл, автобензин, дизелийн түлш" нь зөвхөн газрын тос хайх, олборлох, ашиглах үйл ажиллагаанд зориулагдсан байвал зохино.

1.3. Хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.4.2-т заасан "хувийн...хэрэгцээ..." гэдэгт нэмэгдсэн өртгийн албан татвар төлөгч иргэн зөвхөн өөртөө болон гэр бүлдээ: "...ажиллагчдын хэрэгцээ..." гэдэгт нэмэгдсэн өртгийн албан татвар төлөгчийн эрхэлж байгаа үйлдвэрлэл, үйлчилгээтэй шууд холбоогүй, гэрээгээр ажиллагчдад хувьд нь зориулан

худалдан авсан бараа, үйлчилгээ тус тус хамаарна.

1.4. Хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1, 17.2, 17.3-т заасан "...эрх бүхий улсын байцаагч..." гэж хууль, тогтоомжоор тусгайлан эрх олгогдсон татварын улсын байцаагчийг хэлнэ.

1.5. Мөн зүйлийн 17.1.2-т заасан "...төлбөл зохих албан татварын дүнгийн..." гэдгийг нөхөн төлбөл зохих нэмэгдсэн өртгийн албан татварын нийт дүнгийн гэж ойлгоно.

Мөн хэсгийн "...50 хувиас илүүгүй..." гэдгийг 50 болон түүнээс доош хувиар гэж ойлгож хэрэглэнэ.

1.6. Хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.3-т заасан зөрчил гаргасан иргэн, хуулийн этгээдэд татварын улсын байцаагч төлбөл зохих нэмэгдсэн өртгийн албан татварыг нөхөн төлүүлэхээс гадна а. мөн зүйлийн 17.1.1-д заасан хүү; б. торгууль тус тус ногдуулна.

Харин нөхөн төлбөл зохих нэмэгдсэн өртгийн албан татварын дүнгээс тооцох торгуульд хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1.1-д заасан хүү орж тооцогдохгүй.

Торгуулийг нөхөн төлбөл зохих нэмэгдсэн өртгийн албан татварын дүнгээр болон түүнээс доош хэмжээгээр ногдуулна.

1.7. Хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1.2, 17.3-т заасан торгуулийн хэмжээг тогтоохдоо эерглийн шинж, шалтгааныг харгалзан үзвэл зохино.

ЕРОНХИЙ ШҮҮГЧ
С.БАТДЭЛГЭР
ШҮҮГЧ
Л.АТАРЦЭЦЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ДЭЭД ШҮҮХИЙН ТОГТООЛ

2007 оны 03 дугаар сарын 12-ны өдөр

Дугаар 12

Улаанбаатар хот

Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн зарим зүйл, заалтыг тайлбарлах тухай

Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн зарим зүйл, заалтыг нэг мөр ойлгож, зөв хэрэглэх явдлыг хангах зорилгоор Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Тавьдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 4 дэх заалт, Шүүхийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.6.5-д заасныг удирдлага болгон Улсын Дээд шүүхээс ТОГТООХ нь:

1. Хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.1-д заасан "Монгол Улсад оршин суух байртай" гэдгийг Монгол Улсад байнга оршин суугч нь, Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт байнга амьдрах өөрийн өмчлөлийн болон хууль ёсны эзэмшлийн орон байртай байхыг хэлнэ.

2. Хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.2-т заасан "Тогтмол бус үйл ажиллагаа ..." гэдэгт тухайн хувь хүний хууль буюу гэрээгээр байнга эрхлэх албан үүрэгтэй нь холбоогүй, орлогын тогтмол эх үүсвэр болдоггүй ажил, үйлчилгээг хамааруулна.

3. Хуулийн 16 дугаар зүйлийн 15.1.12-т заасан "... анх удаа хувьдаа орон сууцны барилга

барих, эсхүл худалдан авахад ..." гэдгийг энэ хууль хүчин төгөлдөр болсон өдөр буюу 2007 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс хойш зөвхөн нэг удаа хувьдаа орон сууцны барилга барьсан, эсхүл худалдаж авсны аль нэгийг гэж ойлгоно.

ЕРӨНХИЙ ШҮҮГЧ
ШҮҮГЧ

С БАТДЭЛГЭР
Д.ПУНЦАГ

МОНГОЛ УЛСЫН ДЭЭД ШҮҮХИЙН ТОГТООЛ

2007 оны 03 дугаар
сарын 12-ны өдөр

Дугаар 13

Улаанбаатар
хот

Онцгой албан татварын тухай хуулийн зарим зүйл, заалтыг тайлбарлах тухай

Онцгой албан татварын тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.4, 7 дугаар зүйлийн 7.1.5 дахь заалтыг нэг мөр ойлгож, зөв хэрэглэх явдлыг хангах зорилгоор Монгол Улсын Үндсэн хуулийн тавьдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 4 дэх заалт, Шүүхийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.6.5-д заасныг удирдлага болгон Улсын Дээд шүүхээс ТОГТООХ нь.

Нэг. Хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.4-т заасан "Суудлын автомашин" гэдэгт Монгол Улсын нэгдэн орсон "Барааг тодорхойлох, коджуулах үйлдсэн системийн тухай" 1983 оны 6 дугаар сарын 14-ний өдрийн Олон Улсын конвенцийн 87.03 ангилалд хамаардаг, хүн тээвэрлэх болон хүн ба ачаа аль алиныг нь тээвэрлэх хосолмол зориулалттай, нэг бүхээгтэй автомашиныг ойлгоно. Түүнчлэн автомашины үндсэн онцлог шинжийг хадгалж буй бүрэн бус суудлын автомашин болон

суудлын автомашины анхны зориулалтыг өөрчилсөн тээврийн хэрэгсэл мөн үүнд хамаарна.

Жолоочийг оруулаад 9 ба түүнээс дээш хүн тээвэрлэх зориулалттай боловч нийтийн тээврийн хэрэгслийн ангилалд хамааруулаагүй, "Jeep", "Station wagon" загварын автомашинууд суудлын автомашины ангилалд орно.

Хоёр. Хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.5-д заасан "Хос тэжээлт автомашин" гэдэгт дотоод шаталтын хөдөлгүүрээс гадна зай хураагуураас цэнэг авч цахилгаан эрчим хүчийг механик энерги болгон хувиргах цахилгаан хөдөлгүүртэй хосолмол ажиллагаа бүхий /гибрид/ автомашиныг ойлгоно.

ЕРӨНХИЙ ШҮҮГЧ
ШҮҮГЧ

С.БАТДЭЛГЭР
Ч.ТУНГАЛАГ

МОНГОЛ УЛСЫН ДЭЭД ШҮҮХИЙН ТОГТООЛ

2007 оны 03 дугаар
сарын 12-ны өдөр

Дугаар 14

Улаанбаатар
хот

Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуулийн зарим зүйл, заалтыг тайлбарлах тухай

Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуулийн зарим зүйл, заалтыг нэг мөр ойлгож, зөв хэрэглэх явдлыг хангах зорилгоор Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Тавьдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 4 дэх заалт, Шүүхийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.6.5-д заасныг удирдлага болгон Улсын Дээд шүүхээс ТОГТООХ нь.

1. Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуулийн /цаашид хуулийн гэх/ зарим зүйл, заалтыг дараах байдлаар тайлбарласугай.

1.1. Хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.8-д заасан орлогын "техникийн ..." гэдэгт шинэ технологи нэвтрүүлэх, хөдөлмөр, техникийн аюулгүй ажиллагааны болон үйлдвэрлэл, ажил, үйлчилгээнд мөрдөх хөдөлмөр зарцуулалтын норм, материал түүхий эдийн зарцуулалтын хэмжээг тооцож тогтоосон баримт бичгийг бэлтгэж боловсруулах, нийгэм эдийн засгийн судалгаа явуулах, аудитын үйлчилгээ үзүүлэх, тасног төхөөрөмж угсарч суурилуулах, засвар үйлчилгээ дээж сорьцын шинжилгээ хийх, инженер техникийн ажилтан, ажилчдыг сургах, дадлагажуулах.

Мэргэжлийг нь дээшлүүлэхтэй холбогдсон ажил, үйлчилгээгээс олсон орлогыг;

"удирдлагын ..." гэдэгт аж ахуйн үйл ажиллагаа /үйлдвэрлэл, ажил, үйлчилгээ/-г үр ашигтай хэвийн явуулахад нь туслалцаа үзүүлэх зорилгоор аж ахуйн нэгж өөрийн мэргэжилтнийг гэрээгээр буюу харилцан тохиролцож ажиллуулсны ҮР дүнд олсон орлогыг;

"...зөвлөх ...-ийн ..." гэдэгт аж ахуйн нэгжид менежмент, зах зээл, хөрөнгө оруулалтын Өрчин, үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааны үе шатны талаар мэргэжил, арга зүйн туслалцаа үзүүлэх, баримт бичиг боловсруулах зэрэг ажил, үйлчилгээ Үзүүлснээс олсон орлогыг тус тус хамааруулж ойлгоно.

1.2. Хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1.4-т заасан **"...хүүгийн орлого..."** гэдэгт банк, банк бус санхүүгийн байгууллага, хадгаламж зээлийн хоршооны хувьд мөн хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.2.6-д заасан 10 хувийн албан татварыг суутгахгүйгээр бүртгэсэн орлогыг хэлнэ.

1.3. Хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1-д заасан **"...албан татвар төлөгчийн 1 жилээс дээш хугацаанд ашиглах хөрөнгөд энэ хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.5-д заасан элэгдэл, хөргөдлын шимтгэл тооцно..."** гэдгийг мөн хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.2-т заасан хөнгөлөлтийг эдэлж байгаа аж ахуйн нэгжийн хувьд Монгол Улсын тэргүүлэх ач холбогдол бүхий салбарт үйлдвэрлэл, үйлчилгээг шинээр бий

болгох, эрхэлж байгаа үйлдвэрлэл үйлчилгээг өргөтгөх, шинэчлэхэд зориулсан элэгдэл байгуулах үндсэн хөрөнгийг данс, бүртгэлд бүртгэж, элэгдэл хөргөдлын шимтгэл тооцно гэж ойлгож хэрэгжүүлнэ.

1.4. Хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.3-т заасан **"...омно нь оруулсан хөрөнгө оруулалт..."** гэдэгт хөрөнгө оруулагч этгээдээс энгийн хувьцаа, давуу эрхийн хувьцаа, алтан хувьцаа, хувьцаанд хамаарах үнэт цаас, эсхүл хувь нийлүүлсэн хөрөнгийг худалдан авах, хувь нийлүүлэх замаар тухайн аж ахуйн нэгжид оруулсан хөрөнгө оруулалт, мөн эргэж төлөгдөх нөхцөлгүйгээр шилжүүлсэн мөнгө, бүх төрлийн эд хөрөнгө, эрх зэргийг хамааруулна.

1.5. Хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.3-т заасан **"...элэгдэл байгуулах үндсэн хөрөнгөд оруулсан хөрөнгө оруулалт ..."** гэдгийг Монгол Улсын тэргүүлэх ач холбогдол бүхий салбарт үйлдвэрлэл, үйлчилгээг шинээр бий болгох, өргөтгөх, шинэчлэхэд зориулсан орлогын албан татварын хөнгөлөлт эдлэх үндсэн хөрөнгөд хамаарах, тухайн аж ахуйн нэгжийн удирдах дээд байгууллагын баталсан бизнесийн болон аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын жилийн төлөвлөгөөнд тусгасны дагуу бодиттой хийгдсэн хөрөнгө оруулалт гэж ойлгоно.

ЕРӨНХИЙ ШҮҮГЧ

С.БАТДЭЛГЭР

ШҮҮГЧ

П.ЦЭЦГЭЭ

МОНГОЛ УЛСЫН ДЭЭД ШҮҮХИЙН ТОГТООЛ

2007 оны 03 дугаар сарын 12-ны өдөр

Дугаар 15

Улаанбаатар хот

СОГТУУРАХ, МАНСУУРАХ ДОНТОЙ ӨВЧТЭЙ ЭТГЭЭДИЙГ ЗАХИРГААНЫ ЖУРМААР АЛБАДАН ЭМЧЛЭХ, АЛБАДАН ХӨДӨЛМӨР ХИЙЛГЭХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ЗАРИМ ЗҮЙЛ, ЗААЛТЫГ ТАЙЛБАРЛАХ ТУХАЙ

Согтуурах, мансуурах донтой өвчтэй этгээдийг захиргааны журмаар албадан эмчлэх, албадан хөдөлмөр хийлгэх тухай хуулийн зарим зүйл, хэсэг, заалтыг нэг мөр ойлгож, зөв хэрэглэх явдлыг хангах зорилгоор Монгол Улсын Үндсэн хуулийн тавьдугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 4 дэх заалт, Шүүхийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.6.5-д заасныг удирдлага болгон Улсын Дээд шүүхээс ТОГТООХ нь:

1. Хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1-д зааснаар согтуурах, мансуурах донтой этгээдийг шүүхийн шийдвэрийн дагуу албадан эмчлэх, албадан хөдөлмөр хийлгэх газарт албадан эмчлүүлэхэд:

а/ тухайн этгээд согтуурах, мансуурах дон өвчтэй болох нь мэргэжлийн эмчлэлийн дүгнэлтээр тогтоогдсон байх;

6/ тухайн этгээд нийгмийн хэв журмыг зөрчсөн байх.

в/тухайн этгээд сайн дураар эмчлүүлэхээс зайлсхийсэн эсхүл эмчлүүлсний дараа согтууруулах, мансууруулах бодис дахин хэрэглэсэн байх үндэслэл нэг дор бүрдсэн нөхцөлд тухайн этгээдийг энэ хуульд заасан журмын дагуу албадан эмчилгээнд хамруулна.

“Эмнэлгийн дүгнэлт” гэдэгт ерөнхий мэргэжлийн болон сэтгэцийн эмгэг, наркологийн гурваас доошгүй эмч нарын бүрэлдэхүүнтэй комиссын дүгнэлтийг ойлгоно.

“Нийгмийн хэв журмыг зөрчсөн” гэдэгт нийгмийн хэв журмыг зөрчиж, захиргааны арга хэмжээ авагдсан, эсхүл авагдаагүй боловч эрх зүйн болон нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зан суртахууны хэм хэмжээг зөрчсөн аливаа үйлдэл, эс үйлдэхгүйг хамааруулна.

“Эмчлүүлсний дараа” гэдэгт согтуурах, мансуурах дон өвчнөөс ангижруулах зорилготой сайн дурын эсхүл албадан эмчилгээнд урьд өмнө хамрагдаж байсныг хэлнэ.

2. Хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.-д заасан “нийгмийн хэв журам зөрчсөн” үйлдэлд нь захиргааны хариуцлага ногдуулах эсэх асуудлыг тухайн этгээдийг албадан эмчилгээнд хамруулах асуудлаас тусдаа Захиргааны хариуцлагын тухай хуульд заасан үндэслэл журмын дагуу шийдвэрлэнэ.

3. Хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2.-т заасан “шүүх шаардлагатай гэж үзвэл дээр дурдсанаас бусад материалыг шаардан авч болно” гэдгийг энэ зүйлийн 6.1.-д заасан хүсэлт, тодорхойлолт, дүгнэлтээс гадна тухайн этгээд урьд өмнө эмчилгээнд хамрагдсан эсэх болон захиргааны арга хэмжээ авагдаж байсан бол энэ тухай баримт, холбогдох гэрчийн мэдүүлэг зэрэг үг этгээдийг албадан эмчилгээнд явуулах зайлшгүй шаардлагатай болохыг нотлох аливаа баримтыг шүүх шаардах эрхтэй гэж ойлгоно.

4. Мөн зүйлийн 6.3.-т заасан “шүүх хуралдааныг Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуульд заасан журмын дагуу

явуулж, шүүхийн шийдвэр гаргана” гэсний дагуу шүүх Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн арван гуравдугаар бүлэгт заасан хэрэг хянан шийдвэрлэх онцгой ажиллагааны журмаар хүсэлтийг шийдвэрлэж, мөн хуулийн 135 дугаар зүйлийн 135.2.14. дэх хэсгийг шийдвэр гаргахдаа удирдлага болгоно.

Шүүх тухайн этгээдийн тайлбарыг сонсож, шийдвэрт тусгах боловч түүнийг хариуцагч гэж үзэхгүйгээс гадна согтуурах, мансуурах дон өвчтэйн улмаас албадан эмчилгээнд хамрагдах шаардлагатай болсон үйл баримтыг тогтоож байгаа тул тухайн хэрэгт эрх зүйн маргаан байхгүй учир мэтгэлцээн явагдахгүй.

5. Мөн зүйлийн 6.4.-т заасан “шүүхийн шийдвэрийг гарсан өдрөөс нь хойш тухайн өвчтэй этгээд, түүний хууль ёсны төлөөлөгч, өмгөөлөгч Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуульд заасан хугацааны дотор давж заалдах эрхтэй” гэдгийг Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 134 дүгээр зүйлийн 134.1.-д “онцгой ажиллагааны журмаар шүүх хянан шийдвэрлэх хэргийг бусад хууль болон энэ бүлэгт өөрөөр заагаагүй бол энэ хуулиар тогтоосон ерөнхий журмын дагуу шийдвэрлэнэ” гэж заасантай нийцүүлж, эмчилгээнд хамрагдах этгээд, түүний төлөөлөгч, өмгөөлөгч нь энэ зүйлд заасны дагуу шүүхийн шийдвэр гарсан өдрөөс хойш 14 хоногийн дотор давж заалдах гомдол гаргана гэж ойлгоно.

Харин хүсэлт гаргасан этгээд хэргийн оролцогчийн хувьд Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 120 дугаар зүйлийн 120.2.-т заасны дагуу шийдвэрийг гардан авсан өдрөөс хойш давж заалдах журмаар бол 14 хоногийн дотор, хяналтын журмаар бол 30 хоногийн дотор тус тус гомдол гаргаж болно.

6. Хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.-д “энэ хуулийн 3 дугаар зүйлд заасан өвчтэйн улмаас албадан эмчлүүлж байгаа этгээдээр эмчилгээ, үйлчилгээнд нь гарсан зардлыг албадан хөдөлмөр хийлгэж, өөрөөр нь нөхөн төлүүлж болно” гэж заасны дагуу шүүхийн шийдвэрээр албадан эмчилгээнд хамрагдаж буй этгээд албадан эмчлэх журам, эмчилгээний горим зөрчсөнөөс эмчилгээний нэмэгдэл зардал гарсан, эмнэлгийн

дүрэм зөрчиж албадан эмчлэх байгууллагад хохирол учруулсан зэрэг тохиолдолд энэ хуулийн 13 дугаар зүйлд заасан зарчим, үндэслэлийн дагуу албадан хөдөлмөр хийлгэх, эмчилгээ, үйлчилгээнд гарсан зардлыг өөрөөр нь нөхөн төлүүлэх асуудлыг шүүх шийдвэрлэнэ.

Албадан хөдөлмөрлүүлэх тухай хүсэлтийг албадан эмчлэх, албадан хөдөлмөр хийлгэх газар тухайн орон нутгийн анхан шатны шүүхэд гаргана.

7. Мөн зүйлийн 10.2.-т заасан “**албадан эмчилгээний хугацаанд гарсан зардлыг албадан эмчлэх, албадан хөдөлмөр хийлгэх газрын тодорхойлолтыг үндэслэн шүүхийн шийдвэр биелүүлэх журмаар гаргуулна**” гэдгийг шүүх хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1.-д заасан хугацаа болон албадан эмчлэх, албадан хөдөлмөр хийлгэх газраас тодорхойлсон баримтыг үндэслэн албадан эмчилгээний зардлын хэмжээг шийдвэрт тус тус зааж, уг шийдвэрийг шүүхийн шийдвэр биелүүлэх журмаар гүйцэтгэнэ гэж ойлгоно.

8. Хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.5.-д “**албадан эмчлэх, албадан хөдөлмөр хийлгэх газар нь эмчлүүлэгч этгээдийн биеийн байдал, эмчилгээний үр дүнг харгалзан эмчилгээг хугацаанаас нь өмнө зогсоох тухай хүсэлтээ шүүхэд гаргаж болно**” гэж заасны дагуу албадан эмчилгээ, албадан хөдөлмөр хийлгэх газар нутаг дэвсгэрийн харьяаллын анхан шатны шүүхэд хүсэлт гаргана.

Энэ зүйл, хэсэгт “**эмчлүүлэгч этгээдийн биеийн байдал, эмчилгээний үр дүнг харгалзан**”, мөн хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.2.-т “**тухайн этгээдийн эмчилгээний үр дүнг харгалзан мэргэжлийн эмч нарын комиссын дүгнэлтийг үндэслэн**” гэж тус тус заасныг мэргэжлийн эмч нарын дүгнэлтээр эмчилгээ бүрэн хийгдсэн, эсхүл хугацаанаас нь өмнө эмчилгээг зогсоох шаардлага тай аль ч тохиолдолд албадан эмчилгээний хугацааг шүүхийн шийдвэрээр дуусгавар болгоно гэж ойлгоно.

9. Хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.-д заасан албадан эмчилгээний хугацааг өвчний онцлог, эмчилгээний үр дүнгээс шалтгаалан эмнэлгийн байгууллага тогтооно. Шүүх шийдвэртээ албадан эмчилгээний хугацааг тогтоохгүй.

10. Мөн зүйлийн 12.2.-т заасан “**мэргэжлийн эмч нарын комиссын дүгнэлт**” гэдэгт ерөнхий мэргэжлийн болон сэтгэцийн эмгэг, наркологиин гурваас доошгүй эмч нарын бүрэлдэхүүнтэй комиссын дүгнэлтийг ойлгоно. Уг дүгнэлтээр тухайн өвчтөнд архины шалтгаант сэтгэцийн болон зан үйлийн эмгэгийн эмчилгээ, оношлогооны стандартын дагуу эмчилгээ бүрэн хийгдсэн, эсхүл албадан эмчилгээ хийж болохгүй сэтгэцийн болон бусад хүнд өвчтэй болохыг тогтоосон байвал зохино.

11. Хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1.-д заасан **гомдлыг** эмчлүүлэгч этгээд, түүний хууль ёсны төлөөлөгч, өмгөөлөгч, албадан эмчлэх, албадан хөдөлмөр хийлгэх газар нь нутаг дэвсгэрийн харьяаллын анхан шатны шүүхэд гаргана.

Шүүх тухайн гомдлыг Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн арван дөрөвдүгээр бүлэгт заасан журмын дагуу хянан шийдвэрлэнэ.

12. Хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1.-д заасан баривчлах шийтгэлийг шүүх Захиргааны хариуцлагын тухай хуульд заасан үндэслэл, журмын дагуу шийтгэврээр ногдуулна.

Баривчлах шийтгэлийн хугацааг албадан эмчилгээний хугацаанд оруулж тооцохгүй.

ЕРӨНХИЙ ШҮҮГЧ

С.БАТДЭЛГЭР

ТАНХИМЫН ТЭРГҮҮН

ЦАМАРСАЙХАН

Монгол Улсын Их Хурлын Тамгын газраас гаргав
Хэвг: «Төрийн мэдээлэл» мэдээллийн зөвлөл

Улсын Их Хурлын Тамгын газрын
Хэлэлцэх хэсэгт хэвлэв

Улаанбаатар-12
Төрийн ордон

☎ 295968
Индекс 14001

☎ 329487
Хэвлэлийн хуудас 2